WÖ 5486 Kwestionariusz 1 Vol. 1 str. 6

więźnia z zeszytnicy ze Z. S. R. R.

1. Dane osobiste. Imię, nazwisko, stopień, zawód i stan cywilny.

Stefan Mastowski strzelec, r. 1906 — 5486
inżynier, samorządowy i rzeczoznawca,
żonaty.

2. Data i okoliczności zaaresztowania.

10. VIII. 1940 we Lwowie na podstawie denuncjacji administratora, żyda - komunisty ze Lwowa ul. Jagiellońska 15. - nazwiska nie pamiętam zamknięto mnie jak byłego oficera polskiego armii 1939 r. póza tym nie mogłem się z nikim porozumieć stale w obawie podejrzany byłem jako szpieg germańskiego.

3. Nazwa Obozu = więzienia = miejsca przymusowych robót.

Więzienie wojskowe we Lwowie na Zamarstynowie przy ul. Jachowicza, więzienie w Ufie = stolicy Baszkirii w Rosji na Uralu - po za tym pracowałem w Lesoprofchozie Błagoweszczenskim koło Ufy.

4. Opis więzienia.

Więzienie wojskowe we Lwowie: Budynki poklasztorne, grube mury, cimno bardzo zimno - niepalone, okna okratowane bez szyb - brak światła dziennego, więźniowie warunki mieszkaniowe, ubikacje prymitywne - pełne więzienie przepełnione, słabnie się zamieszkałe 10 (dziesięciokrotnie) większym stanem od stanu przed 1. IX. 1939 r. W więzieniu wilgoć i duże robactwo, oraz brudno. W Ufie - Rosja, budynki murowane, 1 więź. okna bez szyb, oszklenie okratowane, wiadomości pytania. Higiena we Lwowie:

Wadliwe urządzenia w ustępach, często brak wody w ustępach nawet i do mycia. Mycie dwa razy dziennie. Łaźnia 2 razy w miesiącu, pranie 1 x w miesiącu. Jeden raz na miesiąc obrzynanie włosów, golenie, dezynfekcja ubrania, rzeczy i bielizny. Stan sanitarny o ile chodzi o obuwianie mały skromny. Nacisk na potrzeby fizjologiczne w celi więziennej nawet w letniej porze. Spanie we Lwowie na podłodze drewnianej i betonowej w Rosji na gołych deskach. W odróżnieniu celach więziennych w Rosji.

5. Skład jeńców więźniów zesłańców = (narodowość, kategoria przestępstw, poziom umysłowy i moralny, zajęcie, stosunki)

We Lwowie: Polacy żydzi, Ukraińcy, nieliczni rosjanie czesi i austryjacy - w Rosji: tatarzy, baszkiry i innych narodowości.

Kategoria przestępstw: najwięcej polityczne tj. przynależność do organizacji Kontrrewolucyjnych, wojskowych, spółdzielczych, sabotaże, kradzieże, kontrrewolucje, kontrabandy, szpiegostwo, nielegalne przejście granicy, itp.

Stan moralny polaków w więzieniu dobry. Mimo poniżenia polacy wierzyli głęboko że lepsze jutro przyniesie wojna, oczekiwali na słowa Pana Prezydenta Rzplitej, Naczelnego Wodza i Premiera Rządu Polskiego Generała Sikorskiego, wszędzie rozsiewano optymizm dla sprawy Polski.

Wielką nienawiścią otaczali w stosunku do polaków ukraińcy-nacjonaliści, znacznie lepsze stosunki oraz współżycie z nimi było nie możliwe.

6. Porządek dnia w więzieniu: pobudka latem o godz. 5 zimą o godz. 6. Śniadanie chleb razowy (porcja chleba 450 gr.) na dzień jedna łyżka stołowa cukru - bezwzględnie otrzymywana i porcja kaszy rzadkiej. Nie zawsze przed południem spacer (od dziesiątego września 10. minutowy). Obiad zupa wodnista i jedna łyżka kaszy. Kolacja zupa wodnista.

O ile chodzi o życie kulturalne to należy wspomnieć, że poza książkami autorów i prasy prokomunistycznych i propagandowych o bolszewizmie innych nie dawano. Na żądanie polaków o książki w języku polskim władze N.K.W.D. odpowiedziały odmownie.

7. Badania przeprowadzało N.K.W.D. jeszcze w porze nocnej torturowało w nieludzki sposób, kilkoro kazano rozstrzelaniem, wysiedleniu rodziny zamknięciem rodziny w więzieniu i innymi mniejszymi ogłoszeniami. Stosunek stałych N.K.W.D. do polaków poprawił się dopiero po zawarciu układu polsko-sowieckiego. Przedtem informatyy o Polsce podawano w jemnym świetle propaganda komunistyczna zdołała się tak dalekko, że nie wiedziano nawet o Radzieckiej Polsce i wkroczeniu sowieckiej na Zachód.

8. Pomoc lekarska w więzieniu nie była dobra - brak lekarstw i środków leczniczych nawet w szpitalach potęgowało i powiększało liczbę zmarłych w więzieniu. Groźnie podziałało kilka wypadków tyfusu.

9. W więzieniu we Lwowie zmarł w styczniu 1941 r. Ks. inżynier Baranica, b. prezes Dyrekcji Kolei Krakowsko-Rądomskiej, b. Dyrektor departamentu Ministerstwa Komunikacji ostatnio od r. 1939 dyrektor tramwajów we Lwowie.

9. Rodzina moja mieszkała w Poznaniu w okupacji niemieckiej, paczek i listów nie otrzymywałem, żadnych wiadomości o rodzinie nie miałem.

10. Z więzienia w Mińsku zostałem zwolniony 24. XI. 1941 r. do pracy w Lesnictwie w Stagorodzie, gdzie pracowałem tylko 3 dni. Z powodu wyczerpania i złego traktowania oraz nadwątlonego zdrowia przebywałem około półtora miesiąca w więzieniu sowieckim przeważnie w łóżku na leczeniu w szpitalu w Stagorodzie. W szpitalu leżałem dwa miesiące, na moją własną prośbę zwolniono mnie ze szpitala dnia 4. lutego 1941 r. Celem udania się do punktu polskiego w Mińsku. Z Mińsku wyjechałem do Lwowa. Do armii polskiej w Lwowie stawiłem się 15. lutego 1941 r. do 17 p. p. 10 Dyw. Panc.

Stefan Maślowski